

Split, 7. lipnja 2011.

**SINDIKALNIM POVJERENICIMA
POVJERENICIMA ZAŠTITE NA RADU**

**TKO JE OVLAŠTENIK,
A TKO POVJERENIK ZAŠTITE NA RADU**

Poslije desetogodišnje primjene Zakona o zaštiti na radu i dalje su velike nejasnoće u svezi prava i obveza poslodavca i povjerenika za zaštitu na radu.

U ovom dijelu ćemo se zadržati samo na razjašnjenju dvaju pojmova čija uloga i funkcija se često zamjenjuje i slobodno se može reći često i zloupotrijebljava od strane poslodavca, a to su:

1. Ovlaštenik i
2. Povjerenik zaštite na radu

OVLAŠTENIK je osoba koju poslodavac imenuje za provedbu u cijelosti ili u dijelu zakonskih odredbi koje proizlaze iz Zakona o zaštiti na radu.

Ovlaštenik mora imati pismeno ovlaštenje od poslodavca i za svoj rad odgovara poslodavcu. Ovlaštenik je osoba odgovorna pred zakonom te podliježe materijalnoj i krivičnoj odgovornosti.

POVJERENIK ZAŠTITE NA RADU je osoba koja predstavlja radnike.

Povjerenik za svoj rad odgovara zaposlenicima.

Funkciju povjerenika zaštite na radu preuzima sindikalni povjerenik ili ga biraju radnici prema strogo propisanim uvjetima za izbor radničkog vijeća (**ne može ga imenovati poslodavac!**). Povjerenik zaštite na radu ne može ni materijalno ni krivično odgovarati za obavljanje poslova koja su mu u nadležnosti u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i kolektivnim ugovorom.

Prava i poslovi koje obavlja povjerenik zaštite na radu regulirana su detaljnije kolektivnim ugovorima, a svega dva članka Zakona o zaštiti na radu odnose se na njegova prava i obveze te ih ovdje u cijelosti citiram.

Izvod iz Zakona o zaštiti na radu – pročišćeni tekst

Članak 69.

(1) Kod poslodavca koji zapošljava 20 ili više radnika oni između sebe biraju i imenuju povjerenika za zaštitu na radu. Broj povjerenika radnika za zaštitu na radu, izbor i njihov mandat utvrđuje se u skladu s odredbama Zakona o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.

(2) Bez obzira na broj radnika povjerenik će biti izabran svagdje gdje to zahtijevaju uvjeti rada (povećana opasnost za sigurnost i zdravlje radnika, rad na izdvojenim mjestima i sl.). Za povjerenika zaštite na radu može biti izabrana, odnosno imenovana osoba koja radi u takvim uvjetima odnosno na izdvojenom mjestu rada.

(3) **Sindikat ili sindikati mogu pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka imenovati povjerenika za zaštitu na radu ukoliko je to predviđeno kolektivnim ugovorom.**

(Predviđeno KU OŠ čl. 99. i KU SŠ čl.62 stavkom 6.)

(4) Imenovani sindikalni povjerenik za zaštitu na radu u pravima i obvezama u potpunosti se izjednačava s izabranim povjerenikom.

(5) Povjerenika zaposlenici biraju na vrijeme za koje se zaključuje kolektivni ugovor. Isti radnik može biti ponovno izabran za povjerenika.

(6) Ako je prema propisanim kriterijima kod poslodavca izabrano ili imenovano više povjerenika oni između sebe biraju ili imenuju svog koordinatora.

Članak 70.

(1) Zadatak je povjerenika da djeluje u interesu radnika na području zaštite na radu, te da prati primjenu propisa i naređenih mjera zaštite u radnoj sredini u kojoj je izabran.

(2) Povjerenik ima sljedeća prava i dužnosti:

- biti obaviješten o svim promjenama od utjecaja na sigurnost i zdravlje radnika,
- primati primjedbe radnika na primjenu propisa i provedbu mjera zaštite na radu,
- imati pravo uvida i korištenja dokumentacije vezane za sigurnost i zdravlje radnika,
- izvijestiti inspektora o svojim zapažanjima i zapažanjima radnika čiji je povjerenik, prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi inspektor,
- pozvati inspektora rada kada ocijeni da su ugroženi život i zdravlje radnika, a poslodavac to propušta ili odbija učiniti,
- obrazovati se za obavljanje ovih poslova, stalno proširivati i unapređivati znanje, pratiti i prikupljati obavijesti od značaja za njegov rad,
- staviti prigovor na inspekcijski nalaz i mišljenje,
- svojim djelovanjem poticati ostale radnike na rad na siguran način,
- obavještavati radnike o mjerama koje poslodavac poduzima da im osigurava zaštitu na radu i zdravstvenu zaštitu.

(3) O svom radu povjerenik je dužan najmanje svaka tri mjeseca izvještavati zaposleničko vijeće.

(4) Poslodavac je dužan osigurati povjereniku uvjete za nesmetano obnašanje te dužnosti, davati sve potrebne obavijesti i omogućiti uvid u sve propise i isprave u svezi sa zaštitom na radu i ne smije ga, tijekom obnašanja dužnosti, bez pristanka zaposleničkog vijeća i sindikata rasporediti na drugo radno mjesto ili k drugom poslodavcu, otkazati ugovor o radu, smanjivati mu plaću ili ga na drugi način dovoditi u nepovoljniji položaj niti protiv njega pokrenuti postupak za naknadu štete, ukoliko je povjerenik postupao sukladno svojim ovlastima.

(5) Uvjeti za nesmetano obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu i njihovih koordinatora osiguravaju se u skladu s odredbama Zakona o radu kojima se uređuju uvjeti za rad članova radničkih vijeća s tim da povjerenici za zaštitu na radu i koordinatori imaju pravo na naknadu plaće za najmanje **4 sata tjedno bez mogućnosti prava ustupanja drugome radnih sati osim ako se kolektivnim ugovorom drugačije ne uredi.**

(KU OŠ omogućuje prenošenje sati člankom 96. st. 4., a KU SŠ nije to predvidio.)

(6) Poslodavac, radničko vijeće i sindikat, odnosno sindikati mogu posebnim sporazumima regulirati i druga specifična pitanja vezana za broj povjerenika u izdvojenim mjestima rada, koordinatora za zaštitu na radu, plaće, primanja i ostala materijalna prava kao i izostanak s rada radi osposobljavanja (tečajevi, seminari, sastanci i sl.).

UMJESTO ZAKLJUČKA:

- 1. Povjerenik zaštite na radu je predstavnik radnika i čiju funkciju preuzima sindikalni povjerenik sa svim pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o zaštiti na radu i kolektivnim ugovorima, osim ako nisu provedeni izbori.***
- 2. Ako se ostvare uvjeti za organizaciju i provedu izbori onda izbori moraju biti u skladu sa strogo utvrđenim pravilima koji su identični pravilima za provođenje izbora radničkog vijeća.***
- 3. Sve ostalo je kršenje zakona i na štetu sindikata i sindikalnih povjerenika.***

Priredio:
Marko Ružić, voditelj ureda u Splitu